

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ (ฝ่ายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

ผลผลิต : เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

กิจกรรมหลัก : กิจกรรมสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. หลักการและเหตุผล :

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎรทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทยากจน ห่างไกลและทุรกันดาร จึงทรงทราบสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ด้วยความห่วงใยจึงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรและปศุสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสมากขึ้นในการเข้าถึงแหล่งความรู้ด้านวิชาการ เกษตรสมัยใหม่ มีโอกาสเรียนรู้ และเห็นตัวอย่างของความสำเร็จของการผลิตในพื้นที่ต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมของตนเองอย่างได้ผล ที่สำคัญ คือ ทรงเน้นเรื่องการค้นคว้า ทดลอง และวิจัยหาพันธุ์สัตว์ต่างๆ ที่เหมาะสม เช่น โค กระบือ แพะ แกะ และสัตว์ปีก เพื่อแนะนำให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ ใช้เทคโนโลยีที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ราคาถูก หรือเทคนิควิธีการดูแลต้องเหมาะสมกับสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ โดยมีพระราชประสงค์เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้โดยเฉพาะด้านอาหารเป็นอันดับแรกและทำการเกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงและมีรายได้ตลอดปี

กรมปศุสัตว์น้อมรับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระราชวงศ์ ซึ่งนอกจากจะมีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการหลายๆ โครงการเพื่อเป็นตัวอย่างเป็นแหล่งสร้างงาน ช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนในเขตพื้นที่ใกล้เคียง เป็นแหล่งผลิตอาหาร แหล่งการศึกษาเรียนรู้ การดูงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพด้านการเกษตรแล้ว ยังทรงมีพระราชดำริในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารได้รับสารอาหารที่จำเป็นเพื่อการเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและมีสุขภาพดี รวมทั้งเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติอีกด้วย ดังนั้น การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินด้านการปศุสัตว์ ซึ่งดำเนินการในทุกภาคของประเทศ จึงมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละสภาพพื้นที่ โดยยึดหลักช่วยเหลือเกษตรกรให้พึ่งพาตนเองได้ไม่เดือดร้อน อาศัยความสามัคคีของคนในชุมชน ประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า พัฒนาต่อเนื่อง สร้างความยั่งยืน เป็นหลักในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชดำริ

2. วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อศึกษาวิจัยทดสอบงานด้านปศุสัตว์ และหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้นๆ แล้วเผยแพร่สู่เกษตรกร
2. เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในชุมชนพื้นที่โครงการ ให้เกษตรกรมีอาหารโปรตีนบริโภคและมีอาชีพรายได้ที่มั่นคง
3. เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียน เป็นอาหารกลางวันของนักเรียนและเป็นประโยชน์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน

3. ผลผลิต (Output) ระดับกิจกรรม/ โครงการ

- จำนวนเกษตรกรและโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาความรู้
- เกษตรกรและนักเรียนมีอาหารโปรตีนบริโภค ลดค่าใช้จ่าย มีสุขภาพแข็งแรง ผลผลิตที่เหลือจากบริโภคจำหน่ายเป็นรายได้

4. ผลลัพธ์ (Outcome) ระดับกิจกรรม/ โครงการ

- เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- เกษตรกรและโรงเรียนได้รับความรู้และนำไปใช้ประกอบอาชีพ

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ(KPI)

1. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับส่งเสริมและพัฒนาด้านการปศุสัตว์ จำนวน 4,700 ราย
2. จำนวนโรงเรียนที่ได้รับส่งเสริมและพัฒนาด้านการปศุสัตว์ จำนวน 500 โรงเรียน

6. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

6. วิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมศึกษาวิจัยด้านปศุสัตว์

พื้นที่ดำเนินการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ 6 ศูนย์

แนวทางการดำเนินงาน

1. ผู้วิจัย/ คณะผู้วิจัย ศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา รายละเอียดตามแบบการเสนอโครงการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (แบบ ว-1ค) ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอที่ประชุมคณะทำงานพิจารณา
2. สนง.ปศจ.จัดประชุมพิจารณาโครงการวิจัย สรุป นำเสนอกรมปศุสัตว์และศูนย์ศึกษาฯ เพื่อขอความเห็นชอบดำเนินการและขอสนับสนุนงบประมาณ
3. ดำเนินการและรายงานผลการศึกษาวิจัยให้คณะทำงานทราบเป็นระยะ และสรุปเมื่อสิ้นสุดโครงการ
4. ผลการศึกษาวิจัยที่เสร็จเรียบร้อย

6.2 กิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์

พื้นที่ดำเนินการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา 6 แห่ง และโครงการที่มีกิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์

แนวทางการดำเนินงาน

1. ทำการเลี้ยงสัตว์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่น (พันธุ์สัตว์, โรงเรือน, อุปกรณ์, อาหาร, การจัดการเลี้ยงดู และการดูแลสุขภาพสัตว์)
2. ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรฐาน เสนอรูปแบบที่เป็นตัวอย่างของเกษตรกรรายย่อย บันทึกข้อมูลการทำกิจกรรมและบัญชีฟาร์ม สาธิตเป็นตัวอย่างที่ดีของเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้
3. จัดทำบอร์ดข้อมูลหรือเอกสารเผยแพร่ แสดงข้อมูลความรู้ในการปฏิบัติ การลงทุนและผลตอบแทน เพื่อให้ผู้เข้าชมโครงการเข้าใจได้ง่าย
4. ผลិតลูกสัตว์ให้ได้จำนวนตามเป้าหมายที่กำหนด นำออกส่งเสริมเผยแพร่โดยหลีกเลี่ยงการให้ฟรี ควรจำหน่ายส่งเงินรายได้เข้าสู่ศูนย์ศึกษาฯ ส่งเงินเป็นรายได้แผ่นดิน หรือกำหนดเงื่อนไขการขายผลสู่สมาชิกรายอื่น หรือสร้างกองทุนกลุ่มเพื่อทำประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

6.3 กิจกรรมฝึกอบรม

บุคคลเป้าหมาย

- เกษตรกรในพื้นที่โครงการ

หลักสูตรการฝึกอบรม (เกษตรกร)

1.1 ความรู้พื้นฐานเรื่องการเลี้ยงสัตว์

เนื้อหาวิชา ชี้แจงโครงการ/ แผนการดำเนินงานปี 2560 ให้ความรู้เบื้องต้นด้านการเลี้ยงสัตว์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม ให้ความรู้เบื้องต้นด้านการจัดการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรค ขยายพันธุ์ จัดการผลผลิต การบันทึกข้อมูล บัญชีฟาร์ม และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่บันทึก

วิธีการฝึกอบรม บรรยาย สาธิต ดูงาน

ระยะเวลาฝึกอบรม 1 วัน

งบประมาณต่อราย ค่าเบี้ยเลี้ยงเกษตรกร 100 บาท

(2) ครูและนักเรียนในโรงเรียน

- โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

- ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปศุสัตว์ นักเรียน โรงเรียนละ 30 คน

เนื้อหาวิชา ชี้แจงโครงการ/ แผนการดำเนินงานปี 2560 ให้ความรู้เบื้องต้นด้านการจัดการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรค การขยายพันธุ์ จัดการผลผลิต การบันทึกข้อมูล บัญชีฟาร์ม และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่บันทึก ให้คำแนะนำการจัดตั้งกองทุนเลี้ยงสัตว์ของ ร.ร.

วิธีการฝึกอบรม บรรยายสาธิตดูงาน เวลาฝึกอบรม 1 - 3 วัน งบประมาณ ร.ร.ละ 1,000 บาท ศศช. ละ 500 บาท

หน่วยงานดำเนินการฝึกอบรม สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่รับผิดชอบ

การประเมินผลการฝึกอบรม ประเมินความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมของเกษตรกร ครูและนักเรียน และสรุปผลการฝึกอบรมรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบภายใน 15 วัน หลังการฝึกอบรมเสร็จ

6.4 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์สู่เกษตรกร

(1) ส่งเสริมการเลี้ยงแพะ

ปัจจัยสนับสนุน	เงื่อนไขการส่งเสริม
- ส่งเสริมแพะรายละ 2 ตัว เพศผู้ หรือเพศเมีย - สนับสนุนอาหารแพะ - ค่าเวชภัณฑ์	ภายใน 1 ปี เกษตรกรรายที่ได้รับพันธุ์แพะจาก กรมปศุสัตว์ให้ผลิตลูกแพะอายุ 1 เดือน ขยายผลสู่ สมาชิกรายอื่น เท่ากับจำนวนที่ได้รับ

(2) ส่งเสริมการเลี้ยงสุกร

ปัจจัยสนับสนุน	เงื่อนไขการส่งเสริม
- ส่งเสริมสุกรรายละ 2 ตัว เพศผู้ หรือเพศเมีย - สนับสนุนอาหารสุกร - ค่าเวชภัณฑ์	ภายใน 1 ปี เกษตรกรรายที่ได้รับพันธุ์สุกรจาก กรมปศุสัตว์ให้ผลิตลูกสุกรอายุ 1 เดือน ขยายผลสู่ สมาชิกรายอื่น เท่ากับจำนวนที่ได้รับ

(3) ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก

ปัจจัยสนับสนุน	เงื่อนไขการส่งเสริม
ส่งเสริมไก่พื้นเมืองรายละ 5 ตัว เพศผู้ 1 เพศเมีย 4 ตัว - สนับสนุนอาหารสัตว์ปีกตัวละ 30 ก.ก. โดยเป็นอาหารสัตว์ที่ผลิต จากวัตถุดิบในท้องถิ่นของเกษตรกร - ค่าเวชภัณฑ์	- ภายใน 1 ปี เกษตรกรรายที่ได้รับพันธุ์สัตว์ปีกจาก กรมปศุสัตว์ให้ผลิตลูกสัตว์ปีก เพื่อขยายพันธุ์สำหรับ บริโภคในครัวเรือนหรือจำหน่ายเป็นรายได้ไม่ต่ำกว่า 50 ตัว

(4) กองทุนอาหารสัตว์

เพื่อช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและขาดแคลนอาหารสัตว์ มีอาหารให้สัตว์กิน โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมาจัดทำอาหารสัตว์อย่างง่าย และบางพื้นที่เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์หนาแน่น กองทุนอาหารสัตว์ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ปัจจัยสนับสนุน	เงื่อนไขการส่งเสริม
<ul style="list-style-type: none">- ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มจัดทำอาหารสัตว์ใช้เองโดยใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีในท้องถิ่น- อบรมให้ความรู้การทำอาหารสัตว์อย่างง่ายสูตรของสำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ สนับสนุนวัตถุดิบอาหารสัตว์กลุ่มละ 600 ก.ก. 10,000 บาท- อุปกรณ์การจัดทำอาหารสัตว์ 1,000 บาท	<ul style="list-style-type: none">- เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ สุกร สัตว์ปีก โค แล้วรวมกลุ่มๆ ละ 10 ราย- กลุ่มเกษตรกรฝึกปฏิบัติการทำอาหารสัตว์- จำหน่ายอาหารสัตว์ จัดทำบัญชี เงินที่ได้จัดตั้งเป็นกองทุนหมุนเวียนของกลุ่ม

(5) กองทุนยาสัตว์

เพื่อช่วยเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับโอกาสในการป้องกันโรคระบาดสัตว์ การรักษาพยาบาลสัตว์ป่วยให้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ลดค่าใช้จ่ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร ทำให้มีอาหารบริโภคลดรายจ่ายหรือจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มในครัวเรือน โดยสนับสนุนเวชภัณฑ์ ยาสัตว์ที่จำเป็นไว้ใช้สำหรับการป้องกันและรักษาพยาบาลสัตว์เบื้องต้นในหมู่บ้าน มีการฝึกอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ยาสัตว์ เวชภัณฑ์ที่จำเป็น ให้แก่สมาชิกกลุ่มโดยมีอาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านเป็นที่ปรึกษา หรือช่วยดูแล อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการจัดการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรคสัตว์ที่ถูกต้อง

ปัจจัยสนับสนุน	เงื่อนไขการส่งเสริม
<ul style="list-style-type: none">- ค่าวัคซีน เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลสัตว์ 10,000 บาท ต่อแห่ง	<ul style="list-style-type: none">- ให้เกษตรกรรวมกลุ่มๆ ละ 10 ราย- อบรมความรู้เกี่ยวกับยา การใช้ยา และการป้องกันโรคสัตว์เบื้องต้น- จำหน่ายยาสัตว์ จัดทำบัญชี เงินที่ได้จัดตั้งเป็นกองทุนหมุนเวียนของกลุ่ม

6.5 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกในโรงเรียน

1. โรงเรียนในโครงการพระราชดำริ 35 โรงเรียน (อ่าวคุ้งกระเบน 3 ร.ร. โนนดินแดง จ.บุรีรัมย์ 4 ร.ร. ด่านซ้าย จ.เลย 10 ร.ร. รัชชาน้ำ จ.แม่ฮ่องสอน 4 ร.ร. ห้วยทราย 4 ร.ร. พิกุลทอง 10 ร.ร.)
2. ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่รับผิดชอบประสานงานกับโรงเรียน แจกแผนการดำเนินงานให้โรงเรียน (ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบทราบ) วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้
 - (1) ตรวจสอบสภาพโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ ปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเหมาะสม
 - (2) กำหนดช่วงการสนับสนุน วันส่งมอบพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ ความต้องการเวชภัณฑ์
 - (3) จัดทำแผนการตรวจเยี่ยมติดตามงาน
 - (4) ถ้าจำเป็นต้องปรับแผนการดำเนินงาน ให้อยู่ในวงเงินที่แต่ละโรงเรียนได้รับหรืองบประมาณที่จังหวัดได้รับ โดยต้องไม่กระทบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานโครงการ

6.6 หน่วยปฏิบัติ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ปศุสัตว์เขต/ศูนย์ฯ/สถานีฯ/ด่านฯ)

หน่วยปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น 92 หน่วยงาน

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด 55 จังหวัด , สำนักงานปศุสัตว์เขต 1-9 , ศูนย์/สถานี สังกัดสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ 15 หน่วยงาน

ศูนย์/สถานี สังกัดสำนักพัฒนาอาหารสัตว์ 8 หน่วยงาน , ศวพ. 1 หน่วยงาน , ศวป. 4 หน่วยงาน

7. กิจกรรมและเป้าหมายการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ตารางแผนการปฏิบัติงานรายเดือนกิจกรรมสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ 2560

กิจกรรม	เป้าหมาย		ปี 2559			ปี 2560									หน่วยงาน ดำเนินการ
	หน่วย	รวม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. เลี้ยงสัตว์เพื่อการสาธิต															สนง.ปศจ./ปศ.เขต/ สอส./คอส./ศบส./ สทส./ศวป.
- โค-กระบือ	ตัว	131	←											→	
- สัตว์เล็ก (กวาง สุกร แพะแกะ)	ตัว	581	←											→	
- สัตว์ปีก (เป็ด ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่)	ตัว	3,395	←											→	
- ผลิตลูกสัตว์เล็ก	ตัว	853			90	100	144	124	119	115	106	55			
- ผลิตลูกสัตว์ปีก	ตัว	28,860			3,000	3,000	3,700	3,700	3,486	3,515	3,670	3,870	919		
- ปลุกพืชอาหารสัตว์	ไร่	545	←											→	
2. ฝึกอบรม - เกษตรกร	ราย	4,700		240	560	1,175	1,645	1,080							
- ครู นักเรียนในโรงเรียน	ร.ร.	500			60	150	110	180							
- เจ้าหน้าที่	คน	310				110	100	100							
3. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์สู่เกษตรกร															
- แพะ	ราย	140					10	60		70					
- สุกร	ราย	300				40	35	45	65	70	45				
- สัตว์ปีก	ราย	1,948			135	135	250	150	160	462	470	186			
- แร่ธาตุโค	ราย	1,060				140	150	100	250	130	140	150			
- ปลุกพืชอาหารสัตว์	ราย	320					90	80	80		70				
- กองทุนยาสัตว์/อาหารสัตว์	ราย	350				50	100	60	30	60	50				
4. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ใน ร.ร.	ร.ร.	535				50	50			150	135	85	65		